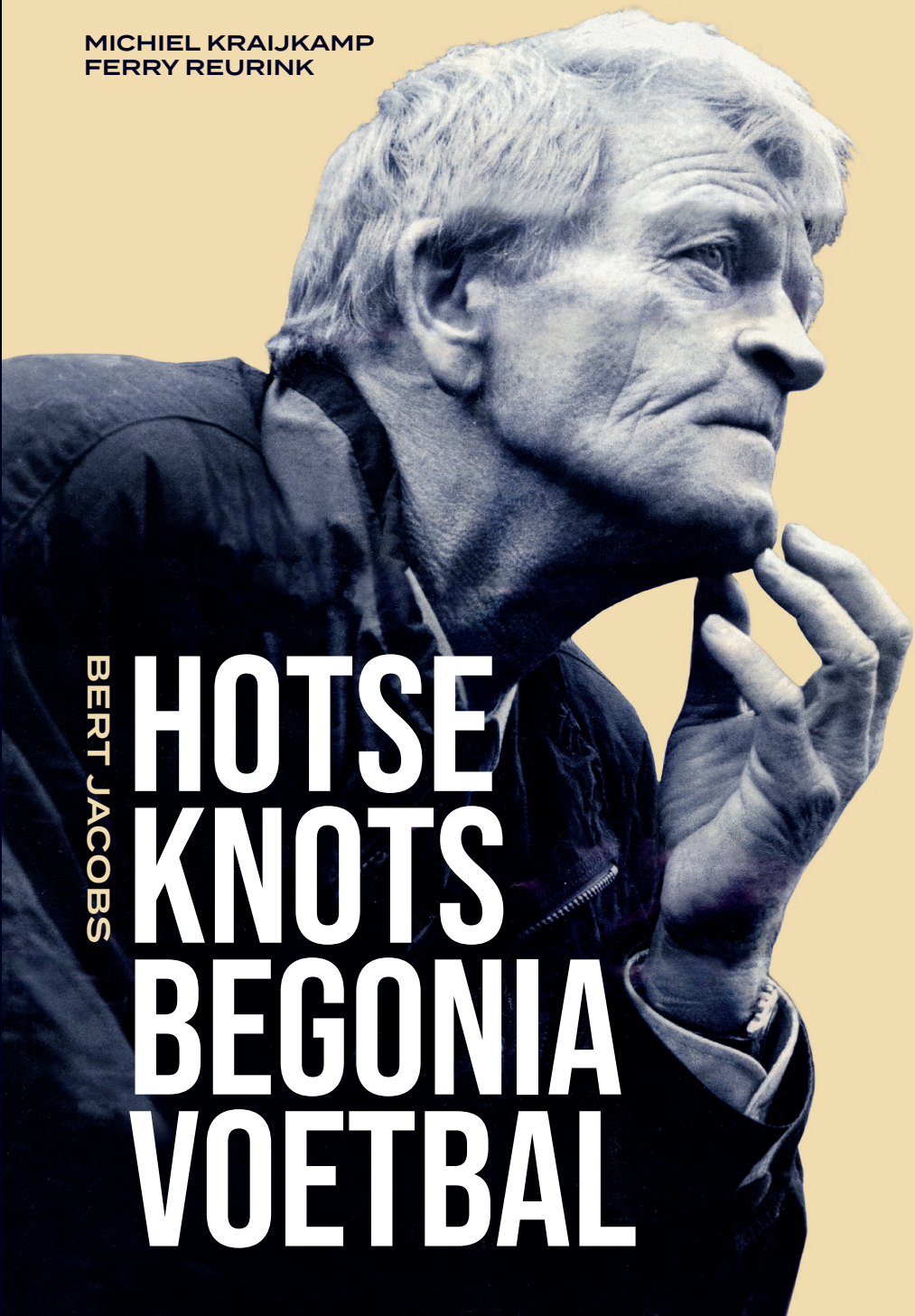

MICHIEL KRAIJKAMP
FERRY REURINK

BERT JACOBS

HOTSE KNOTS BEGONIA VOETBAL

BERT JACOBS

**HOTSE
KNOTS
BEGONIA
VOETBAL**

**MICHIEL KRAJKAMP
FERRY REURINK**

“Stel je nou eens voor dat je van de aardbol verdwijnt
en je hebt helemaal niet gelachen”

Bert Jacobs

Eerste druk: maart 2022

Eindredactie: GJ Arendshorst, Thomas Rensen
Tekstcorrectie: Janna ter Meulen
Vormgeving: Remco van de Wier
Ontwerp cover: Michiel Wilman
Beeld cover: Privécollectie Sari de Graaf
Beeld achterkant: Coen Koppen Fotografie

ISBN: 978-90-832353-8-7
NUR: 491

STAANTRIBUNE

Staantribune Media
www.staantribune.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft geprobeerd alle rechthebbenden op foto's te achterhalen. Zij die menen rechten te kunnen doen gelden op in dit boek gebruikt fotomateriaal, worden verzocht contact op te nemen met de uitgever.

Inhoud

Voorwoord	7
1. Zandvoort	9
2. Zandvoortmeeuwen	15
3. HFC Haarlem	27
4. ADO	35
5. DWS	45
6. De Volewijckers	55
7. Velox	67
8. FC Utrecht	77
9. Roda JC	105
10. Willem II	133
11. Seiko SA	151
12. Sparta Rotterdam	165
13. Fortuna Sittard	181
14. Vitesse	225
15. Sporting Gijón	259
16. RKC	277
17. FC Volendam	293
18. RKC Waalwijk	303
19. Zandvoort	313
Statistieken	321
Dankwoord	325
Bronnen	327
Herinneringen aan Bert	331

Voorwoord

Ik denk dat iedereen in zijn leven wel een moment heeft gehad waarop je door iemand werd geïnspireerd. Iemand die een vlammetje bij je aanstak dat het begin was van een groot vuur. Iemand die een voorbeeld en inspirator was, die je liet denken: dat wil ik ook. Dat kan een leraar zijn of je vader, een sporter of een artiest. Bert Jacobs was die persoon voor mij. Bert was mijn trainer bij Velox, een van de voorlopers van FC Utrecht, waar ik later, samen met Fritz Korbach, ook zijn assistent werd. Vooral door hem raakten Fritz en ik besmet met het trainersvirus, Bert was onze inspirator en ons voorbeeld.

Bert hield als trainer de dingen eigenlijk vrij simpel. Zijn kracht was dat hij een elftal zodanig kon neerzetten dat ieders sterke punten optimaal werden benut en de mindere kwaliteiten door een ander werden gecompenseerd. Daarnaast ging hij altijd uit van eigen kracht en geloofde hij onvoorwaardelijk in het principe dat de aanval de beste verdediging was. Hij veranderde in de loop van het seizoen weinig of niets aan de opstelling of spelprincipes, ook niet als het eens een tijdje wat minder liep. Zijn teams speelden altijd met zelfvertrouwen, want Bert kon zijn spelers het gevoel geven dat ze van iedereen konden winnen. Er heerste in zijn kleedkamers altijd een goede sfeer, er werd gelachen als het kon en hard gewerkt als het moest. In dat opzicht was Bert voor mij ook een geweldige voetbalpsycholoog. Hij voelde haarfijn aan wanneer hij met een kwinkslag of bizarre grap de spanning eraf moest halen of juist met een donderspeech het spanningsniveau moest opvoeren. En als hij er z'n voordeel mee kon doen, creëerde hij een gezamenlijke vijand.

Naast het beïnvloeden van de groepsdynamiek had Bert ook een scherpe intuïtie voor het raken van de juiste snaar bij individuele spelers. Sommige pakte hij keihard aan in een volle kleedkamer, bij andere ging hij op huisbezoek om ze uit een vormdip te praten, terwijl hij met weer een ander een avondje ging stappen. Maar het werkte vrijwel altijd. Bert was ook heel vast in zijn voetballeer. Zelfs toen ik al lang en breed hoofdtrainer was bij FC Utrecht en hij bij een andere club werkte, werd ik soms nog door hem gekapitteld. “Hoe kan je Van Maurik nou laten gaan? Want zonder aanspeelpunt kun je niet aanval-

lend spelen.” Of na een Europacup-wedstrijd tegen HSV: “Je had nooit met Mansveld moeten spelen, die is veel te traag en loopt daarom alleen maar achteruit.” Misschien vreemd, maar ik trok me toch altijd wat van zijn kritiek aan.

Net als aan zijn voetbalvisie deed Bert ook geen concessies aan zijn vrij onconventionele levensstijl. Bij menig trainersbijeenkomst was hij de gangmaker en hij liep voorop bij stapavondjes met zijn spelers, die ook weleens uit de hand liepen. Maar de volgende dag was hij weer de baas. Ook dat vond ik een heel bijzondere gave: feilloos aanvoelen wanneer je tussen de groep kon staan en wanneer je er weer boven moest gaan staan. Dat zijn namelijk voor een trainer de momenten van de waarheid. Eén foute inschatting hierbij en je bent je geloofwaardigheid als coach definitief kwijt. Ik ben er overigens van overtuigd dat Bert z'n reputatie als feestbeest de hoofdreden is waarom hij nooit een kans heeft gekregen om een topclub te trainen.

Ook in de privésfeer zijn er anekdotes te over. Zoals die keer dat hij na een wedstrijd van FC Utrecht bij ons thuis bleef eten. Zoals gebruikelijk kwamen er 's avonds wat vrienden en familie op bezoek en met publiek was Bert niet te houden. Er volgde een avondvullende onemanshow waarna hij, ondanks ons aandringen om te blijven slapen, diep in de nacht welgemoed in de auto stapte om terug te rijden naar Limburg. Of de keer dat we samen in Augsburg waren voor de interland Jong Duitsland - Jong Oranje en we na de wedstrijd een biertje in de stad gingen drinken. Ik had beter moeten weten: na een toiletbezoek kwam Bert terug vermomd als *der Führer* en heb ik alle zeilen moeten bijzetten om ons ongeschonden de kroeg uit te krijgen.

Natuurlijk is de voetballerij in veel opzichten volledig veranderd in vergelijking met de periode waarin Bert actief was. Vooral door de invloed van sociale media denk ik dat je je als coach bepaalde dingen die Bert deed, tegenwoordig niet meer kunt permitteren. Maar dat Bert met zijn voetbalopvattingen, peplemanagement en unieke karakter in deze tijd ook een succesvol trainer zou zijn geweest, staat voor mij als een paal boven water.

Han Berger

Zandvoort

*“Tegen een putjesschepper moet je u zeggen
en een autoriteit moet je soms voor klootzak uitmaken”*

“Ik ben een Zandvoorter. Ik vertoon die karakteristieke trekjes. Heb dat doordouwerige in me. Ik ben opgevoed met het strand. Kustbewoners hebben iets apart. Die kijken maar naar één kant, want de vijand kan maar vanaf één kant komen.” Hoewel Bert Jacobs het grootste gedeelte van zijn werkzame leven buiten Zandvoort heeft gewoond, bleef hij zich nauw verwant voelen met zijn geboortegrond. Hij kwam er graag terug en onderhield een goede band met zijn familie en vrienden uit zijn jonge jaren. Bert had een onbekommerde jeugd aan de Nederlandse kust, al groeide hij op in een dorp waar de Tweede Wereldoorlog diepe littekens heeft nagelaten.

Kattenkwaad

“We gaan naar Zandvoort, al aan de zee. We nemen broodjes en koffie mee”, zingt revueartiest Louis Davids begin twintigste eeuw. In deze bekende badplaats wordt op 5 maart 1941 Bert geboren als Albertus, vernoemd naar zijn vader. Het is een traditie binnen de familie die teruggaat tot Berts betovergrootvader Beert Jacobsen uit Elspeet op de Veluwe. Bijna acht jaar lang is hij het enige kind van het gezin Jacobs, tot hij in november 1948 een zusje krijgt: Sara, roepnaam Sari, vernoemd naar hun oma van moeders kant. “Bertus vond het in eerste instantie helemaal niet leuk dat hij een zusje kreeg”, begint Sari de Graaf. “Hij zei tegen mijn moeder: ‘Ze moet niet zo huilen.’ Maar ondanks het leeftijdsverschil had ik een heel goede band met mijn broer. Ik kon goed met hem overweg, we hebben echt nooit ruzie gehad onderling. In het begin deelden we dezelfde slaapkamer, na een paar jaar kreeg hij een eigen kamer. Bertus en ik waren heel verschillend. Ik was nogal bang aangelegd en hij niet. Hij was altijd bezig met kattenkwaad uithalen en dat testte hij eerst op mij uit. Dan ging ik bijvoorbeeld naar bed en schrok, omdat ik wat voelde prikken. Had hij een bezem in mijn bed gelegd. Of ging ik mijn handen wassen in de keuken, had hij

overal peper gestrooid. Ik bleef niezen. Hij smeerde ook suiker op de wc-bril zodat het bleef plakken. Zo gebeurde er altijd wat.”

“Bertus haalde niet alleen thuis grapjes uit, maar in de hele buurt”, vervolgt Sari. “Zo liet hij eens allerlei producten van een winkel thuisbezorgen bij de mensen in de buurt, die ze natuurlijk helemaal niet besteld hadden. Of hij stal appeltjes uit een boom. ‘Alsof ik zelf geen appels kan betalen’, reageerde mijn moeder. Maar het waren altijd leuke grapjes. Bertus deed het puur voor de lol en hij was nooit gemeen. We deden ook veel leuke dingen samen. Kreeg ik een fiets met Sinterklaas, dan gingen we gelijk samen fietsen. In de winter nam hij me vaak mee om te schaatsen. Bertus had ongelooflijk veel energie, was een echte sportman. Soms ging hij in z’n eentje vissen. En ik vergeet nooit dat hij eens in de polder aan een schaatstocht meedeed. Bert werd tweede en kreeg een medaille. Kwam er later die dag een politieagent aan de deur met een grote bos bloemen. Die dacht dat Bertus tweede was geworden bij de Elfstedentocht!”

Bert wordt geboren tijdens de Tweede Wereldoorlog. Hij is amper twee jaar oud als er begonnen wordt met de aanleg van de *Atlantikwall*, de Duitse verdedigingslinie langs de gehele bezette westkust van Europa. Voor Zandvoort zijn de gevolgen enorm: de bebouwing vanaf de kust tot ongeveer tweehonderd meter landinwaarts wordt over een lengte van meer dan twee kilometer afgebroken. Honderden woningen en andere gebouwen, waaronder de gezichtsbepalende watertoren, gaan tegen de vlakte. Op het strand en in de duinen worden bunkers gebouwd, versperringen opgeworpen en mijnenvelden aangelegd. Duizenden inwoners worden gedwongen hun huizen te verlaten. Zandvoort wordt een spookdorp.

“Onze ouders woonden in een bovenwoning op de Hogeweg, maar kwamen in 1943 net als de meeste geëvacueerde Zandvoorters in Heemstede terecht”, weet Sari. “De hele familie was daar, mijn moeder had tien broers en zussen. Bert werd daar flink verwend door zijn tantes, maar zijn vader nam hem ook mee op zoek naar voedsel bij boeren in de buurt. Bij menig boerderij kreeg Bertus

een bord pap toegeschoven om aan te sterken, totdat hij een keer zei: ‘Pappa, nu hoef ik echt geen pap meer, hoor.’ Bertus heeft toen ook kinkhoest gehad en bijna had hij het niet overleefd. Mijn moeder mocht hem eigenlijk niet verzorgen omdat het zo besmettelijk is, maar ze zette een mondkapje op en heeft het toch gedaan. Dat was een heftige tijd, jaren later had ze het er nog over.”

Na de bevrijding wordt Zandvoort langzaam weer opgebouwd. De bunkers worden afgebroken, de boulevard hersteld en het puin van de afgebroken huizen wordt gebruikt als fundering van het legendarische racecircuit. Sari: “Na de oorlog keerde de familie terug naar Zandvoort. Mijn ouders gingen weer aan de Hogeweg wonen, ditmaal in een benedenwoning op nummer 51. Daar zijn ze altijd gebleven. Toen er weer Duitsers in Zandvoort vakantie kwamen vieren, werden ze in het begin nog met de nek aangekeken. Maar dat ebde al snel weer weg.”

De Duvel

“Onze ouders heetten Albertus Jacobs en Cornelia van Duivenboden, maar we noemden ze Bertus en Corrie”, vervolgt Sari. “Mijn moeder komt uit een echte Zandvoortse familie, mijn vader komt oorspronkelijk uit De Bilt. Ik weet niet hoe ze elkaar hebben ontmoet. Waarschijnlijk is mijn vader in Zandvoort terechtgekomen op zoek naar werk en heeft hij toen mijn moeder ontmoet. Ze zijn op 5 oktober 1939 in Zandvoort getrouwd. Mijn vader was eigenlijk kok, maar heeft ook in een bakkerij gewerkt en was erg goed in patisserie en met desserts. Later werkte hij bij restaurant Rinkel in het dorp. Als daar een groot diner was, moest hij dat voorbereiden. Hij heeft ooit eens voor een feest de wateroren van Zandvoort nagemaakt van marsepein. Dat moet iets heel moois zijn geweest, want daar werd in de familie nog lang over gepraat. Vader had zeer onregelmatige diensten, hij werkte afwisselend ’s middags en ’s avonds. Donderdag was zijn enige vrije dag en met feestdagen was hij natuurlijk nooit thuis.”

Bert had volgens Sari een goede band met zijn ouders. “Hij was altijd heel lief voor ze. Met zijn vader, en later mijn man Co erbij,

kon hij eindeloos klaverjassen. Bertus hield van gezelligheid, vooral met de kerstdagen. Er moest altijd een kerstboom bij hem in huis staan en ook bij mijn ouders tuigde hij de boom op. Hij was dol op kerst en ging op kerstavond ook altijd naar de nachtmis in de kerk, maar verder niet. Diep in zijn hart was hij wel gelovig, maar daar liet hij zich niet door leiden en hij praatte er ook nooit over. Het geloof speelde ook geen grote rol in ons gezin. We waren van huis uit hervormd en Bertus en ik zijn gedoopt. Hij is zelfs begonnen met catechisatie, terwijl ik naar de zondagsschool ging, maar daar zijn we snel mee gestopt. Mijn vader kwam uit een gereformeerd gezin, die gingen op zondag drie keer naar de kerk. Hij was heel streng opgevoed. Dat merkten we als zijn ouders kwamen logeren. Dan mochten we op zondag helemaal niks meer! Mijn vader wilde dat met zijn gezin anders doen. Zelf gingen we niet naar de kerk, of bidden voor het eten. Dat moest wel als onze grootouders er waren. Dan probeerde Bertus me weer aan het lachen te maken. Ze hebben ook lang niet geweten dat hun kleinzoon op zondag voetbalde.”

“Piet van Duivenboden was onze andere grootvader. Bertus leek op hem qua gezicht, met die kleine oogjes, net als onze moeder. Opa was een harde werker en zei niet veel. Het was een beetje een norse man, maar wel aardig. Hij had altijd pruimtabak in zijn mond. Maar je moest niet tegen hem liegen, want dan kon hij driftig worden. Dat had Bertus ook. In Zandvoort waren veel gezinnen met dezelfde achternaam, dus had iedereen een bijnaam. Die van opa was Piet *de Duvel*, omdat hij zo driftig was. Als mensen Bertus zagen lopen dan zeiden ze: ‘Kijk, dat is er een van De Duvel.’ In de zomermaanden had opa Piet een strandtent, waar eten en drinken werd verkocht. Buiten het seizoen was hij metselaar. Als het druk was, werkte mijn moeder ook in de strandtent, zelfs toen ze getrouwd was. Dat vonden wij niet altijd leuk. Meestal gingen we dan met neefjes en nichtjes op het strand spelen.”

Tijdens zijn trainerscarrière stond Bert erom bekend niet veel op te hebben met clubbestuurders. Die houding had hij niet van een vreemde, zo blijkt. “Mijn vader was net zo”, beaamt Sari. “Die was

wars van regels. Bij clubs waar Bertus later trainer was, liep hij gewoon de bestuurskamer in. Ook opa Piet was wars van autoriteit, die liet zich niets zeggen. Zo was hij een keer aan het metselen, toen zijn baas langskwam en zei: dat moet je zo en zo doen. ‘Als je het beter *ken, ken* je het ook zelf doen’, zei hij op z’n Zandvoorts. Opa kwam de ladder af en ging naar huis. Toen kwam de baas de volgende dag vragen of hij toch weer wilde komen werken.”

In het boek *Voetbalnomaden* van Jan Brouwer de Koning en Rob Vuyk vertelt Bert zelf over zijn grootvader. “Opa zei altijd: ‘Tegen een putjesschepper moet je u zeggen en een autoriteit moet je soms voor klootzak uitmaken.’ Hij had gelijk. Na afloop van een wedstrijd heb ik bijna nooit zin om met bestuurders of sponsors te praten. Liever neem ik met wat gezellige mensen een paar neutjes en wordt het lachen geblazen.”

Cabaretier

Van jongs af aan speelde voetbal al een grote rol in het leven van Bert, maar ook in de rest van het gezin. “Als kind was Bertus eigenlijk altijd met voetbal bezig”, herinnert Sari zich. “Eerst met vriendjes op straat en later bij Zandvoortmeeuwen. Mijn vader is een keer wezen kijken, toen Bertus hard op de grond viel. ‘Oh jee’, riep mijn vader uit. Waarop Bertus reageerde: ‘Pap, als je er niet tegen kan, ga dan naar huis.’ Dat verhaal werd op verjaardagen regelmatig naverteld. Verder ging er eigenlijk nooit iemand van ons kijken als Bertus voetbalde. Mijn vader werkte op zondag, mijn moeder deed het huishouden en ik was te jong. Daardoor leek het alsof we thuis niets met voetbal hadden, maar het tegendeel was waar. We keken altijd naar wedstrijden op televisie en mijn moeder wist meer over wat er in het voetbal gebeurde dan de rest van het gezin, tot op het laatst aan toe. Maar we zijn nooit samen naar een wedstrijd geweest en er was ook geen club die we specifiek volgden. Ik weet niet eens of Bertus eigenlijk een favoriete club had ...”

Volgens Sari probeerde Bert al op jonge leeftijd sfeer te maken. “Als Bertus niet op een verjaardag was, was er niet veel aan. Hij ging altijd André van Duin of de andere gasten nadoen. Men vond

dat Bertus het in zich had om cabaretier te worden. Toen hij in de twintig was, speelde hij ook vaak voor Sinterklaas. Dat vond hij gewoon leuk om te doen.” Bij gezelligheid hoort voor Bert op een gegeven moment naast een neutje ook een sigaret. Sari: “We gingen vaak op visite bij nicht Willie en haar man Arie in Zandvoort-Noord, daar was het altijd erg gezellig. Daar heeft Bertus toen hij begin twintig was pijp leren roken. Toen mijn vader een keer onverwachts binnenkwam, stopte hij die snel in zijn broekzak, want Bertus wilde niet dat hij het zag. Een gloeiende pijp! Later is hij overgestapt op sigaretten. Die rookte hij veel, net als mijn vader.”

In tegenstelling tot Bert is Sari altijd in Zandvoort blijven wonen. “In 1971 ben ik getrouwd en ging ik samenwonen met mijn man Co. Hij en Bertus waren tegenpolen van elkaar, maar het klikte erg goed. Hij heeft nog geholpen met klussen in ons nieuwe huis. Toen later mijn schoonmoeder op bezoek kwam, zei ze: ‘Wie heeft die schoorsteenmantel behangen?’ Ik zei: ‘Dat heeft Bertus gedaan. Hoezo?’ ‘Nou, de bloemen hangen ondersteboven.’ Dat had ik niet eens opgemerkt. Hij had wel meer van dat soort dingen. Zo ben ik op de ochtend van zijn huwelijksdag nog nieuwe veters voor hem wezen kopen, omdat hij niet de goede kleur had die bij zijn schoenen paste. Zo was er altijd wat.”

Ondanks dat Bert door zijn werk als trainer uiteindelijk Zandvoort voor vele jaren zou verlaten, hebben Sari en haar familie hem altijd nadrukkelijk gevolgd. “De rest van de familie had helemaal niks met voetbal, totdat Bertus trainer werd. Dat werd uit-en-te-na besproken, ook toen hij ver weg zat. En als zijn club een belangrijke wedstrijd speelde, nodigde hij ons vaak uit om te komen kijken. Zo zijn we bij elke Nederlandse club die hij trainde wel een keer geweest, vooral Europese duels en bekerwedstrijden hebben we veel gezien. En we lazen natuurlijk de verslagen en interviews in de krant. Mijn moeder bewaarde die in een map. In de voetbalwereld werd hij Bert genoemd, maar voor ons bleef hij Bertus. We waren altijd ontzettend trots op wat hij allemaal heeft bereikt.”

Zandvoortmeeuwen

“Het hotseknotsbegoniavoetbal uit die tijd beviel me niets”

De vereniging waar je voor het eerst in clubverband mocht voetballen. Een tenue in de kleuren van jouw club, heerlijke trainingen en bovendien een beschermende omgeving. Voor Bert was dat zijn plaatselijke voetbalclub Zandvoortmeeuwen. Het laatste ook letterlijk, want het toenmalige voetbalcomplex van *De Meeuwen* aan de Vondellaan lag heerlijk beschut – door een hoge duinwal begroeid met dennenbomen – aan de rand van het dorp. Zandvoortmeeuwen, opgericht in Berts geboortjaar 1941 na een fusie tussen Zandvoort en Zeemeeuwen, zou altijd zijn ‘thuis’ blijven. Want waar hij later ook trainde, Bert keerde maar al te graag terug om er in de winterpauze met zijn teams te oefenen en te trainen. De duinen, de zee en de plek waar zijn liefde voor het spelletje stevig wortelde, zorgden ervoor dat Bert altijd enorm genoot als hij weer even terug was bij ‘zijn’ Zandvoortmeeuwen.

Donderstraal

Net als andere jongens vroeger, kon ook Bert pas op twaalfjarige leeftijd bij een voetbalvereniging terecht. Dat werd automatisch Zandvoortmeeuwen; de enige andere club op dat moment in Zandvoort, The Zandvoort Boys, was namelijk katholiek. Hij komt in hetzelfde team terecht als Joop Paap, met wie Bert dan al de hele lagere school in de klas heeft gezeten, op de protestants-christelijke Wilhelminaschool. De jeugdvrienden blijven altijd contact houden. “Mijn vader was aardappelhandelaar”, vertelt Joop. “Hij ging de wijken in om te venten. Mijn familie wordt in Zandvoort *Broekie* genoemd. Opa, vader, mijn ooms, ik en ook weer mijn kinderen. Voordat we in clubverband gingen spelen, voetbalden we al veel op straat en op school. Daar was Bertus ook bij. Wij schelen maar een paar maanden en speelden bij Zandvoortmeeuwen jaren samen, Bertus als rechtsbinnen en ik als linksbinnen. Hij was een aardige speler, kon alles met een bal, maar had te weinig snelheid. Hij kon draaien met een bal en zo, maar je moest geen dieptepass geven. Dat was te gek voor hem.”

Al snel gaat het gesprek met Joop niet meer over voetballen bij Zandvoortmeeuwen, maar over de streken die zijn vriend ook daar uithaalde. Het is de Bert die Joop ook zo goed kende van hun gezamenlijke schooljaren. “Bertus was altijd al een echte donderstraal. Hij kon goed mensen op het verkeerde been zetten en op allerlei manieren in de maling nemen. We hadden een keer een tweedaags internationaal toernooi in Amsterdam bij OVVO. Ik meen dat het met Pasen was. Van huis kregen we eigen brood mee, maar toen bleek dat daar in de kantine tafels vol eten stonden. Ons meegebrachte brood verdween dus direct weer in de tas. Toen het toernooi de volgende dag was afgelopen, gingen we met de trein terug naar Zandvoort. Natuurlijk had Bertus weer eens wat bedacht. Toen we terugkwamen in het dorp verzamelde hij bij iedereen de broodjes uit de tassen. Daarna gingen we naar de plaatselijke automatiek Sols. Hij gooide daar een kwartje in de automaat voor een kroketje, en legde daarvoor een oud broodje in de plaats. En zo ging hij al die vakjes af! Daarna gingen we aan de overkant staan kijken. Bij de automatiek pakten de mensen dan zo'n broodje en die zag je er echt zo naar kijken van: wat is dit? Die broodjes hadden natuurlijk twee dagen in een voetbaltas gezeten ... Op een gegeven moment belde een van die klanten aan bij het luikje van de automatiek om z'n beklag te doen. Dus die klant stond te tieren, waarop die uitbater zegt: 'Joh, ik verkoop helemaal geen broodjes!' Hij kwam zelfs nog helemaal naar voren om te kijken. Wij lachen natuurlijk!”

Joop schiet nog een anekdote te binnen: “Bij de A-junioren stond Bas Groeneweg langs het veld te kijken. Hij was secretaris bij Zandvoortmeeuwen en hij had een bioscoop in het dorp. Bertus passeerde een mannetje, en nog een en nog een. Dat deed hij wel vaker, maar het liep natuurlijk ook weleens fout. Daar kon Groeneweg helemaal niet tegen. Dus hij schreeuwde: ‘Hé, speel die bal eens af, egoïst!', je kent het wel. Bertus draait zich plots om en zegt: ‘Hou je bek! Ga terug naar je vlooientheater!' Wij lagen natuurlijk allemaal in een deuk van het lachen. Hoe Bertus daar ineens bij kwam ... En als iemand eens ‘rooie' tegen hem zei, dan ging hij zogenaamd dreigend op die persoon af, en zei dan: ‘Rooie, rooie? Ik ben kastanjebruin!’”

Hoopgevend, taai en volhoudend

Toch wordt duidelijk dat Bert bij Zandvoortmeeuwen ook serieus met voetballen bezig was. Als hij midden jaren negentig als gearriveerd trainer wordt gevraagd naar zijn vroegste tactische ideeën, is het antwoord: “Mijn denkbeelden over voetbal ontstonden, denk ik, toen ik een jaar of vijftien was. Ik voetbalde toen bij Zandvoortmeeuwen en had in die tijd al een eigen mening hoe er gevoetbald moest worden. Het hotseknotsbegoniavoetbal uit die tijd beviel me niets.”

Veel heeft Bert daarbij te danken gehad aan Siem Plooijer, gedurende zijn hele jeugdperiode bij Zandvoortmeeuwen als voetbaltrainer en -opleider fulltime (!) aan de club verbonden. De oud-doelman trainde ook jarenlang de elftallen van Bert en Joop en stond vooral bekend om zijn methodische denkwijze, die hij onder meer had opgedaan tijdens een opleiding aan het Centraal Instituut Opleiding Sportleiders (CIOS) in Overveen. Een belangrijke voetbalvisie van Plooijer was een vaste veldbezetting en opbouwen van achteruit. Toeval of niet: Bert hanteerde deze principes later ook structureel in zijn eigen trainerscarrière en selecteerde hier ook zijn spelers op.

“Bertus wist al van jongs af aan dat hij iets in de sport wilde doen, maar Plooijer was een heel belangrijke motivator”, bevestigt Joop. “Mij is altijd bijgebleven dat hij eens aan Bert vroeg, toen we het trainingsveld af liepen: ‘Stel nou dat je geld zou kunnen krijgen voor het voetballen?’ Nou, dat was een vraag ... Dat was in die tijd nog zondig! Daar is het eigenlijk allemaal mee begonnen. Die twee vonden elkaar echt. Ze waren allebei nu eenmaal áltijd met voetbal bezig. Later, helemaal toen we A-junior waren, praatten we in de kantine onderling regelmatig ook nog wat na over het spelletje. Bertus zei dan bijvoorbeeld: ‘Als we het bij een vrije trap dan zo en zo doen, dan ga jij daar staan.’ Dat soort dingen. Soms kwam er dan zelfs een blocnoteje bij. Op de training gingen we het dan uitproberen. Dus dat zat er al vroeg bij hem in. Ik heb ’t idee dat Plooijer ook echt stimuleerde dat Bertus het CIOS zou gaan volgen om daar zijn

trainerspapieren te halen. Daarmee was het verhaal rond en wilde hij nog maar één ding: naar het CIOS.”

Onder Plooijer debuteert zowel Bert als Joop op zestienjarige leeftijd in het eerste elftal van Zandvoortmeeuwen, in een vriendschappelijke wedstrijd tegen het Amsterdamse De Meteor op zondag 10 november 1957. Het debuut wordt zelfs opgemerkt door een verslaggever van de *Zandvoortse Courant*: “Zandvoortmeeuwen had de binnenspelers Halderman en Snoek vervangen door Paap en Jacobs, twee juniorspelers. Hun debuut was zeker hoopgevend, hoewel in aanmerking moet worden genomen dat De Meteor wel een hele zwakke tegenstander was.” De Zandvoortse Tweedeklasser wint met maar liefst 8-1 tegen de club uit een klasse lager. Bert weet meteen te scoren bij zijn debuut; hij maakt de derde treffer.

Bijna een jaar later in het seizoen 1958-1959 – Plooijer is intussen overgestapt naar profclub Heerenveen – maken Bert en Joop hun officiële opwachting in het eerste van Zandvoortmeeuwen. De nieuwe hoofdtrainer is Ab van Osch, oud-speler van onder meer Haarlem en net als Plooijer in het bezit van het CIOS-diploma. De eerste competitiewedstrijd waarin Bert meespeelt, is een uitwedstrijd tegen HBC. Wederom haalt het optreden de krant: “Zandvoortmeeuwen speelde nog zonder Roodselaar, die aan z’n knie geopereerd is en voorlopig niet beschikbaar is. In zijn plaats was de jonge Jacobs opgesteld, een taai volhoudende knaap, die een waardevolle reservekracht zal blijken.”

Een van de wedstrijden waarin Bert bijspringt, is de voorlaatste wedstrijd van het seizoen. Op 12 april 1959 komt tegen Zeeburgia in Amsterdam een plek in het elftal vrij door de afwezigheid van vaste waarde Seine Stobbelaar. Trainer Van Osch schuift een beetje met de opstelling zodat Bert op zijn vertrouwde positie als rechtsbinnen kan spelen. Het is een belangrijke wedstrijd: Zandvoortmeeuwen heeft bij winst nog een kans op het kampioenschap, al is die klein. Koploper Baarn mag dan geen punten halen. Dat laatste gebeurt wel, maar de kustbewoners leveren

tegen Zeeburgia zonder meer een bijzondere prestatie. Bij rust staat het 3-0 en geeft niemand de bezoekers nog een kans, terwijl na afloop toch een overwinning op het scorebord prijkt: 3-4. Bert heeft met een assist zelfs een aandeel in een van de doelpunten.

In de vroege zomer van 1959 is het op het Zandvoortmeeuwen-terrein een drukte van belang. Veel leden, waaronder alle spelers van het eerste elftal, hebben zich aangemeld om een steentje bij te dragen aan de bouw van een overdekte tribune naast het hoofdveld. Voordat een aannemer begin augustus het dak komt plaatsen, moeten er grondwerkzaamheden worden verricht, delen van de oude staantribune afgebroken, duizenden stenen over smalle planken naar de metselaars worden gebracht, stoepen worden gelegd en een omheining geplaatst. Bert is een van de ongeveer zeventig clubleden die bereid is de handen uit de mouwen te steken. Hij ziet zijn inspanningen niet alleen beloond met een fraaie tribune, maar verdient tevens een eervolle vermelding tussen alle met naam genoemde bouwvrijwilligers in cluborgaan *De Zandvoortmeeuw*.

Solliciteren

Intussen is ook buiten het voetbalveld van alles gebeurd in het nog jonge leven van Bert en zijn vriend Joop. Samen zijn ze na de lagere school naar de mulo gegaan: de Dreefschool in Haarlem. In de zomer van 1957 behalen zij daar allebei hun diploma mulo B, en Bert ook een apart diploma voor stenotypen. Maar dat ging niet vanzelf. Joop: “Moet je nagaan, bij de mulo moest je zelfs examen doen in tekenen. We zitten in rijen en Bertus zit achter mij. Hij kon helemaal niet tekenen, en ik kon dat wel aardig. Dus dat ging wel lekker. Op een bepaald moment voel ik tikken op mijn rug, en Bertus zegt zacht: ‘Kan jij niet eens even voor mij tekenen?’ Ik heb mijn tekening stiekem achter mijn rug aan hem gegeven, en van hem krijg ik een praktisch leeg vel terug. Dus ik aan de slag. Hoor ik even later: ‘Het is tijd!’ Ik geloof dat hij een zeven of een acht kreeg. En ik kreeg een vier.”

≡ EST. 2014 ≡

VOETBAL
CULTUUR

WORD LID

VAN HÉT MAGAZINE OVER VOETBALCULTUUR

6 MAGAZINES

+

WELKOMSTGESCHENK (BOEK)

+

GRATIS TOEGANG TOT STAA TRIBUNE-EVENEMENTEN

+

KORTING OP STAA TRIBUNE-REIZEN

[STAA TRIBUNE.NL/WORD-ABONNEE](https://staantribune.nl/word-abonnee)

VOETBALHUMOR VAN ZANDVOORT TOT HONGKONG

Bert Jacobs (1941-1999) was een van de markantste voetbaltrainers die Nederland ooit heeft gekend. Op een fiets het uitgaansleven onveilig maken, een hotel onderspuiten met brandblussers en een Sovjet-generaal van zijn kleding beroven – Bert deed het en kwam er nog mee weg ook.

Naast zijn kwajongensstreken was de geboren Zandvoorter een begenadigd trainer met een succesvolle formule: duidelijk zijn, een goede veldbezetting en de poppetjes op de juiste plaats zetten. Spelers gingen voor hem door het vuur en roemen zijn vakmanschap, eerlijkheid en humor. Nog steeds is hij recordhouder met het hoogste aantal gecoachte Eredivisie-wedstrijden: 741.

OVER DE AUTEURS

Michiel Kraijkamp (Wageningen, 1983) is in zijn vrije tijd eindredacteur van (voetbal)boeken, waaronder diverse boeken van *Staantribune*.

Ferry Reurink (Arnhem, 1973) doet veel sporthistorisch onderzoek en publiceert daarover, waaronder het naslagwerk *Het stadioncomplex* en het 125-jarig jubileumboek *Elke dag Vitesse*.

STAANTRIBUNE

